

Právní úprava pojištění odpovědnosti

Abstrakt

Cílem této rigorózní práce je podat ucelený a logicky strukturovaný výklad k problematice soukromoprávní úpravy pojištění odpovědnosti v českém právním řádu, a to s důrazem na její praktickou aplikaci v kontextu aktuální rozhodovací praxe soudů. Ačkoliv je pojištění odpovědnosti na českém pojistném trhu jedním z nejfrekventovanějších pojistných produktů, věnuje mu odborná literatura, snad s výjimkou specifické oblasti pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla, relativně malou pozornost. Tato práce se proto soustředí zejména na obecnou úpravu pojištění odpovědnosti v ust. § 2861 – 2867 občanského zákoníku. Na pojištění odpovědnosti je v této práci nahlíženo především jako na závazkový právní poměr, čemuž je přizpůsobena i struktura práce, která se postupně zaměřuje na vznik, subjekty, objekt, obsah a posléze zánik tohoto právního vztahu. Stěžejní část práce je věnována obsahu právního vztahu pojištění odpovědnosti s podrobným rozбором základních práv a povinností jeho účastníků. Specificky je pak věnována pozornost v tuzemské odborné literatuře dosud v zásadě neřešené problematice aktivní věcné legitimace pojištěného ve vazbě na její procesní realizaci, jejíž řešení bylo nastíněno až v recentní judikatuře Nejvyššího soudu. Širší prostor je věnován celé řadě dílčích aspektů právní úpravy pojištění odpovědnosti, které mají pro aplikační praxi zásadní význam, ať už se jedná o problematiku pojistného zájmu, refundačního závazku pojistitele, postižních práv a regresů, povinnosti pojistitele hradit náklady řízení pojištěného, promlčení práv z odpovědnostního pojištění, aplikaci intertemporálních ustanovení občanského zákoníku či nejvýznamnějších procesních souvislostí zkoumaného právního institutu. V závěru jsou nastíněny dílčí návrhy de lege ferenda, které jednak směřují k odstranění zjevných terminologických nedostatků současné právní úpravy, a jednak upozorňují na některé nedostatečně upravené aspekty, mezi něž lze zařadit vágní úpravu povinnosti pojistitele hradit náklady řízení pojištěného nebo nedůslednou úpravu možnosti odstoupení a výpovědi povinného pojištění ze strany pojistitele.

Klíčová slova: pojištění, odpovědnost, pojištění odpovědnosti